

FIEMA'U KE 'OMAI HA'O LAU

Ko e foomu ni 'oku fiema'u ke 'omai ai ha'o lau 'o fekau'aki mo e:

- Patiseti Fakata'u 2019-2020
- Fokotuku ke fai ha monomono ki he Patiseti Fakata'u-10 2018-2028 'o fekau'aki mo hono to'o mo liliu 'a e kekelele mo e naunau
- Ko e Kaha'u 'o 'etau Vai

Ko ho'o ngaahi fokotu'u fakakaukau pe ko ha'o lau ki he kaveinga ni 'oku totonu ke a'utaki mai ia kimu'a he 'aho Sapate 17 'o Ma'asi 2019.

Kātaki 'o lau 'a e ngaahi fakahinohino mo e fakamatala fekau'aki mo e feinga femahino'aki 'oku 'amanaki ke fakahoko 'i he uepisaiti **akhaveyoursay.nz** pe te ke lau ia 'i he laipeli, ofisi pe ngāue'anga (service centre) 'a e kōsilio, 'ofisi 'o e poate fili (local board) pe ko ha'o telefoni ki he 09 3010101 kimu'a pea ke toki fakahoko mai 'a ho'o fokotu'u. 'Oku 'oatu ai 'a hono fakaikiiki 'o e ngaahi tefito'i kaveinga pea mo e ngaahi me'a ke makatu'unga mei ai 'a ho'o fokotu'u fakakaukau ke 'omai.

'Oku 'oatu 'a e ngaahi fehu'i 'i lalo ke ke tali ka 'oku 'ikai ke fakamalo'i' ke ke 'omai ha'o tali ki he ngaahi fehu'i hono kotoa. 'Oku mau kole atu ke 'omai 'a ho'o fokotu'u 'i he ngaluope (online) 'o fakafou mai 'i he 'i he uepisaiti **akhaveyoursay.nz**, pe ko ha'o fakafonu 'a e foomu ni 'o fakafoki mai 'i he taha 'o e ngaahi founa 'oku 'oatu 'i lalo.

'Imeili

Faitaa'i (scan) 'a e foomu hili 'a ho'o fakafonu pea 'imeili'i mai ki he tu'asila.

Te ke ha'u pe 'o 'omai ia

Ki he Laipeli 'i he feitu'u 'oku ke nofo ai, 'ofisi pe ngāue'anga 'o e kōsilio (service centre) pe ko e 'ofisi 'o e poate vāhenga fili (local board office).

Meili'i mai

Fa'o 'a ho'o foomu 'i ha sila pea fakatu'asila "freepost" ki he AK Have Your Say
Auckland Council
Freepost Authority 182382
Private Bag 92 300, Auckland 1142

Ngaahi fehu'i fekau'aki mo e Patiseti Fakata'u 2019/2020

'Oku totonu ke ke fuofua lau 'a e fakamatala 'oku 'oatu 'i he peesi 16 mo e 17 'o e fakamatala 'i 'olunga pea ke toki tali.

Kapau 'oku ke fie'ilo ki ha ngaahi liliu 'e ala fakahoko ki ho'o tukuhau fakakolo, pea ke vakai ki he **akhaveyoursay.nz**. Ko e ngaahi fehu'i 'oku 'oatu heni 'oku ke fa'iteliha pe te ke tali pe 'ikai.

Fehu'i 1: 'Oku mau fokotu'u ke fakahoko ha liliu si'i pe ki he tukuhau mo e ngaahi totongi ki he ta'u 2019/2020

'Oku kau heni 'a e:

- hiki 'aki 'a e \$20.67 ki he 'ave mo tokanga'i 'a e veve ke tāpuni'aki 'a e fakamole
- ke fakakau mai 'a e 'api 'e 2000 'i North Shore na'a nau kau 'i hono fuofua 'ahi'ahi' 'o e 'ave keikeinanga, ke nau totongi 'a e tukuhau makehe ki hono fai 'o e ngāue ni
- tu'usi māmālie 'i he ta'u 'e 2 (2019/2020-2020/2021) 'a hono pamu mo fakama'a e ngaahi tangikē septiki 'i Waitakere pea pehē foki mo e totongi ki hono fai 'o e ngāue ni
- fakakau mai 'a e ngaahi 'api nofo'anga 'e 400 ki he nofo'i 'o e kolo pea ke tukuhau'i kinautolu 'o hangē ko e ngaahi 'api nofo-'i-kolo pea 'oku nau faka'aonga'i e ngaahi naunau fakakolo tatau
- ke 'oua 'e tukuhau'i 'a e kongā 'o ha kekelele 'o e ngaahi lotu, pea
- ke hiki 'a e totongi 'oku 'eke'i ki he ngaahi ngāue 'oku tu'utu'uni fakalao ke fakahoko 'o hangē ko e ngofua ke fai ha ngāue pea mo ha pule'i 'o e langa (resource consent, building control) pea mo totongi 'o e no'o'anga vaka (moorings).

Kātaki 'o fakahā mai pe 'oku fēfē 'a ho'o sio ki he ngaahi liliu ni:

Fehu'i 2: 'Oku to e 'i ai ha'o fokotu'u kehe ke 'omai 'i ha kaveinga kehe ange mei heni?

Kataki 'o 'omai ha'o lau:

Fekau'aki mo e Poate Fili (local board)

Fuofua lau 'a e fakamatala he peesi 18 ki he 33 pea ke toki tali e ngaahi fehu'i ni

Fehu'i 3a:

Ko e ngaahi fakakaukau 'oku ke 'omai 'oku fekau'aki ia mo e feitu'u poate fili (local) 'i fe?

Fehu'i 3b:

'I ho'o vakai, 'oku ke pehē 'oku tonu 'a 'emau faka'uto'uta ki he ngaahi ngāue 'oku tonu ke fai 'i he feitu'u 'o e poate fili ko 'eni ki he ta'u 2019/2020?

'lo 'Ikai 'A hono kongā pe

Kataki 'o 'omai ha'o lau:

Kapau 'e 'ikai ke hao heni 'a hono fakamtala, 'e lava ke ke hoko atu ki ha lau'ipepa fo'ou ka ke ngāue'aki pe 'a e lau'i A4 pea ke hiki'i ai 'a ho hingoa pea mo ha founga ke fai'aki ha fetu'utaki atu kia te koe.

Ko e fehu'i eni ki he fokotu'u ke fai ha monomono ki he Patiseti Fakata'u-10 2018 – 2018 pea 'oku fekau'aki mo hono to'o mo liliu 'a e ngaahi kelekele 'a e kōsilio (property transfers).

Kātaki 'o fuofua lau 'a e kongā hono 2 'o e fakahinohino pea ke toki tali 'a e ngaahi fehu'i ni.

Fehu'i 1:

Ko e Panuku ko e va'a ngāue ia 'a e Kōsilio 'Aokalani 'oku nau tokanga'i 'a e langa fakalakalaka 'i he nofo kolo (urban development) pea 'oku nau ma'u 'a e kelekele mo hono ngaahi naunau 'a ia 'oku tu'u 'i taulanga (waterfront properties). 'Oku mau fokotu'u atu ke to'o mo liliu 'a hono ma'u 'o e kelekele ko ia ke fakafoki mei he Panuku ki he Kōsilio 'Aokalani. Ka 'e kei pule'i mo tokanga'i pe kinautolu 'e he Panuku. 'Oku fakahoko 'a hono to'ó ke toe faingofua mo lelei ange 'a hono mapule'i pea ke tatau mo hono pule'i 'o e ngaahi feitu'u 'oku fai ai 'a ngaahi ngāue mo e langa fakalakalaka 'i he kaha'u. Ko e ngaahi kelekele ko'eni 'oku matu'aki mahu'inga 'aupito ia pea 'oku makatu'unga ai 'a hono 'eke'i atu pe ko e hā ha'o lau ki he fokotu'u ni.

Ko e hā ha'o lau ki he fokotu'u ko eni?

Poupou 'Ikai poupou Poupou pe ki hono kongā

Kataki 'o 'omai ha'o lau:

Kapau 'e 'ikai hao heni 'a ho'o tali, 'e lava ke ke hoko atu ki ha lau'ipepa fo'ou ka ke ngāue'aki pe 'a e lau'i A4 pea ke hiki'i ai 'a ho hingoa pea mo ha founga ke fai'aki ha fetu'utaki atu kia te koe.

Ko e ngaahi fehu'i fekau'aki mo e kaha'u 'o 'etau vai.

Kātaki 'o fuofua vakai ki he fakamatala fakaikiiki pe ko hono fakanounou'i 'oku 'osi 'oatu 'i he uepisaiti akhaveyoursay.nz.

Fa'iteliha pe 'i he ngaahi fehu'i 'oku ke fie tali.

Fehu'i 1: Ko 'etau mahu'inga'ia 'i he vai.

'Oku kehekehe 'a hono fakamahu'inga'ia 'e he kakai 'a e vai. 'Oku 'i ai e ngaahi tefito'i kaveinga lalahi 'e 5 ke vakai'i 'aki 'a hono lahi 'o e ngaahi ngāue 'oku 'i hono tokanga'i 'o e vai.

'Oku tatau nai 'a e ngaahi me'a 'oku mau fakamahu'inga'ia 'i he vai mo e anga 'a ho'o fakamahu'inga?

- a. Ko e tūkunga 'o e ngaahi me'amo'ui kotoa pe pea mo anga 'enua feohi 'i ha feitu'u (Ecosystem): ko e vai 'oku mo'ui lelei te ne fakamo'ui mo fafanga 'a e ngaahi naunau 'o natula 'i he 'ātakai.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki pehe

- b. Ngāue'aki e vai: 'Oku malu, falala'anga pea ma'ungofua mo vave 'a e vai 'oku tau ma'u faka'aho.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki pehe

- c. Ko e me'angāue mo e va'inga'anga: 'oku mau fakalata'ia 'i he 'e mau 'i loto, ofi pe tētē 'i he vai.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki pehe

- d. 'Ulungaanga: 'oku tokoni e vai ki hono hakeaki'i 'o 'etau tui mo hotau tupu'angá 'o tatau pe fakatautaha pe ko e nofo fakakomiuniti.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki pehe

- e. Matu'uaki: ko 'etau nonofo, 'oku matu'uaki 'e he ngaahi toka'angava'i mo e 'ū matāfanga' 'a e ha'aha'a 'o natulá mo e feliuliuki e kalaimeti (climate).

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki pehe

Ka 'oku toe 'i ai ha me'a kehe 'oku ke mahu'inga'ia ai he vai pea ko e hā ho'o 'uhinga ki ai?

Fehu'i 2: Ko e ngaahi kaveinga tefito: ko e 'uuni me'a te mau ngāue ki ai

Kuo mau lava 'o tala 'a e ngaahi kaveinga ngaue kehekehe 'e 4 'oku nau uestia 'a e vai 'a 'Aokalani 'i he kaha'u.

'Oku ke ho'o hoha'a ki he ngaahi kaveinga ko eni?

- a. Fakama'a 'etau vai, fakalelei'i 'a hono 'uli'i 'etau 'ū ma'u'anga vai, hangē ko hono vakai'i 'a e kele mo e toka, ma'u'anga mo'ui (nutrients) pea mo ha ngaahi 'uli 'oku ne fakakonahi 'a e vai 'oku fou mei he tō'onga mo'ui 'a e kakai nofo kolo mo e nofo'i 'o 'uta foki. 'Oku kau mai ki ai mo e ngaahi hala, fakaveve mo e 'uli 'oku tukuange mei he tu'u mama'o mo e tu'uofi 'a e kakai pe a mo e fanga monumanu foki.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki hoha'a

- b. Langa mo nofo'i he feitu'u totonu vakai'i 'a hono uestia 'a e vai 'i he feitu'u 'oku tau nofo'i mo e founga 'oku fai'aki 'a e nofo.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki hoha'a

- c. Feau e kaha'u 'o e fiema'u vai, fekumi pe 'e fēfē ha'a tau ma'u ha vai inu 'oku ma'a mo fe'unga mo e tupu tokolahi 'a e kakai, 'o fakakau ki ai mo hono ngāue'aki fakapotopoto, fakatali vai 'uha mo hono tānaki'anga, malava ke toutou, ngāue'aki e vai, pe ko ha toe 'ū ma'u'anga vai kehe.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki hoha'a

- d. Fakafeangai ki ha kaha'u 'e feliuliuki ai e vai, fa'u'fa'u ki ha femaliuliuki e tu'unga 'o e vai, hangē 'e ngali lahi ange 'a hoko ha la'ala'aā, tāfea pea mo e fonuhia e ngaahi matāfanga, pea mo fakapapau'i 'e mālohi fe'unga e ngaahi naunau 'oku tauhi'aki 'a e nofo 'a e komiuniti ke matu'uaki 'a e ngaahi femaliuliuki ka hoko.

'Ikai 'aupito ke pehē Ofiofi pehē Matu'aki hoha'a

Katakai 'o talamai ange pe ko hā ha'o fakakaukau ki ha me'a ke tau ala fakahoko ke tau mateuteu mo matatali'aki ha ngaahi femaliuliuki 'e hoko ki he vai 'i he kaha'ú.

Fehu'i 3: Ko hono feau 'etau fiema'u vai he kaha'u

'I he lolotonga 'etau fatu 'a e ngaahi fakakaukau ke feau'aki 'a 'etau fiema'u vai 'i he kaha'ú 'oku mau fiema'u ke 'ilo pe ko fē fokotu'utu'u 'e mahu'inga taha kiate koe.

Ko fē 'i he ngaahi fokotu'utu'u ko eni 'oku mahu'inga taha kiate koe? (Ko ho'o fili 'e 2 lelei tahá)

Malu pea 'oua na'a uestia 'a e tu'unga ma'olunga 'o e vai inu

Ke pau mo falala'anga 'a e ma'u'anga vai inu

Fakamole fakapa'anga ke fakanaunau'aki 'a e 'e fiema'u ke tauhi mo ma'u mei ai e vai inu

Ko e 'inanga 'a hono tānaki mo tufaki'aki e vai inu 'i he 'ātakai

Fakasi'isi'i 'a e fu'u fakafalala ki he ngaahi ma'u'anga vai 'oku tu'u 'i ha vāhenga kehe.

Katakai 'o fakahā mai ke mau 'ilo 'a e 'uhinga 'oku ke fu'u mahu'inga'ia ai he 'uuni fokotu'utu'u ni, pe ko ho'o tuku mai ha'o fakakaukau 'oku toe mahulu ange ho'o mahu'inga'ia ai.

Fehu'i 4: Fakafeangai ki ha femaliuliaki 'a e vai 'i he kaha'u

'Oku mau fakafuofua 'e toe lahi ange ngaahi matu'utāmaki'anga felāve'i mo e vai 'i he kaha'ú, hangē ko e la'ala'ā, tāfea, 'auhia e kekelele mo e tonumia e ngaahi matāfanga 'i he vai pea 'e toe lahi ange fakamole te tau fua ke fakalelei'i ha ngaahi maumau 'e hoko. 'E fetōkaki holo 'a hono uesia 'e he ngaahi tu'utāmaki'anga ni 'a e komiuniti pea 'e tupu ia mei he feitu'u 'oku nau takitaha nofo ai pea mo 'enau malava ke fua 'a e mole fakapa'anga 'e hoko.

Ko fē 'i he 'uuni fakakaukau ni 'e fakamu'omu'a 'i he 'etau feinga ke matali 'a e femaliuliaki 'a e vai 'i he kaha'u? (Ko ho'o tali 'e 2 lelei taha)

- Fa'u e ngaahi fokotu'utu'u fakakaukau ke ne fakamahino 'a e fatongia 'e tuku ki kōsilio ke ne fua pea mo e ngaahi fatongia ke fai fakataautaha 'e he kakai ke matatali'aki e ngaahi faingata'a'ia ni
- Tokonia 'a e komiuniti ke nau mateuteu ange ki he ngaahi fakatamaki pea ke faka'ai'ai e tō'onga mo'ui mateuteu 'i ha hoko ha fakatamaki
- Mateuteu ke lava ha fetukutuku mei he ngaahi feitu'u ne uesia (fetukutuku maau)
- Faka'ehi'ehi mei hono nofo'i 'o e ngaahi feitu'u 'e lava ke hoko ai e matu'utāmaki'anga ngofua 'i he kaha'ú
- Fa'u/tufaki ha ngaahi fakamatala fekau'aki mo e tu'u'anga 'o e ngaahi feitu'u 'e ngali tupu ai mo uesia 'e he ngaahi fakatamaki 'i he kaha'u

Kataki 'o fakahā mai ke mau 'ilo 'a e 'uhinga 'oku ke fu'u mahu'inga'ia ai he 'uuni fokotu'utu'u ni, pe ko ho'o tuku mai ha'o fakakaukau 'oku toe mahulu ange ho'o mahu'inga'ia ai.

Fehu'i 5: Ko e ngaahi tefito'i kaveinga (framework) ke fa'u'aki 'a e fokotu'utu'u fakakaukau ki hono ngāue fakapotopoto'aki 'a e vai 'i he kaha'u.

'Oku mau fokotu'utu'u ha ha ngaahi tefito'i kaveinga felāve'i mo e anga 'emau vakai mo faitu'utu'uni ki he vai 'o 'Okalani/Tāmaki Makaurau 'i he kaha'u. Pea ko e ngaahi tefito'i kaveinga 'oku kau ai 'a e:

- Visona fekau'aki mo 'emau fiema'u ki he kaha'u 'o e vai
- Ko e me'amahu'inga'aki 'oku nau fakamatala'i e 'uhinga 'o e mahu'inga 'o e vai
- Ko e ngaahi matu'utāmaki'anga lalahi 'oku uho kinautolu 'o 'emau ngāue ki he vai
- Ngaahi tefito'i 'ilo ke tataki 'etau fakahoko ngāue 'i he kaha'u
- Ngaahi founa temau muimui ai ke fakapapau'i 'oku taau e ngaahi tu'utu'uni temau fakahoko

'Oku 'i ai nai ha'o lau ke 'omai ki he 'emau fatu'anga ngāue pe ko ha me'a kehe 'oku ke pehee ke tātaki ki ai?

Fehu'i 6: Fetākinima hono fakakaukau 'i 'o e kaha'u 'o 'etau vai

'E fiema'u ke tau ivimo'ui mo fai fakamaatoato'i e ngāue ka tau ma'u ha kaha'u 'o ha vai 'oku fakatupu mo'ui lelei, ma'u ngofua mo toutou taumalingi ma'u pe. 'E kamata mei he ngaahi tu'utu'uni 'oku fakahoko 'i hotau ngaahi 'apí mo e komiuniti 'o a'u ki he ngaahi ngāue fakavāhenga 'oku mau te tau poupu'i mo fai, 'e lava ai ke touaki ha vai 'oku lelei ange ma'ae kaha'u 'o hotau kolō.

Ko e hā nai e me'a mahu'inga taha 'e ngali fiema'u ke tau fai ki he kaha'u 'etau vai?

Kapau 'e 'ikai ke hao heni 'a hono fakamatala. 'E lava ke ke hoko atu ki ha lau'ipepa fo'ou ka ke ngāue'aki pe 'a e lau'i A4 pea ke hiki'i ai 'a ho hingoa pea mo ha founa ke fai'aki ha fetu'utaki atu kia te koe.

'E 'asi 'a ho hingoa pea mo ho'o fakakaukau 'i he ngaahi fakamatala 'e lava ke lau 'e he kakai. Ko e toenga 'o e ngaahi fakamatala fekau'aki mo koe (tu'asila mo e ala me'a pehē) 'e 'ikai ke fakaha ia ke 'ilo ha taha ki ai.

Hingoa 'uluaki:

Hingoa fakafāmilī:

'Imeili pe ko e tu'asila 'oku ke nofo ai:

Ko e poate vāhenga fili:

Ko e ngaahi fokotu'u fakakaukau eni mei ha kautaha pe ko ha pisinisi? (Kapau ko e 'lo, 'e fakamo'oni'i ai kuo fakangofua koe ke ke fakafongā'i mai 'a e loto 'o e kautaha ni)

- 'lo 'ikai

Hingoa 'o e kautaha pe ko ha pisinisi:

Fa'iteliha pe te ke fie tali 'a e ngaahi fehu'i ni hono kotoa ka 'e tokoni eni ke mau 'ilo ai pe 'oku hai 'i 'Aokalani 'oku kau mai ki he feinga femahino'aki ni.

Ko hai koe: Fefine Tangata Fa'ahinga Makehe ange

Ko e fa'ahinga ta'u motu'a fe 'oku ki 'i ai?

- Si'i hifo he 15 15-24 25-34 35-44
 45-54 55-64 65-74 75+

Ko e hā 'a e ngaahi fonua 'o ho tupu'anga? Fakahā kotoa mai 'a ho ngaahi fonua tupu'anga

- Pākehā/NZ European Māori Samoan
 Cook Islands Māori Tongan Chinese
 South East Asian Korean Indian
 Ko ha kehe ange mei heni (pea ke fakamatala'i mai)